



Kött från kor

är en viktig del av vår självförsörjning

Under år 2023 producerades 85,4 miljoner kg nötkött i Finland. Vår självförsörjningsgrad för nötkött är cirka 90 %, det vill säga i medeltal vart tionde kilo nötkött vi äter är importerat. Mjölkornas andel av det finländska nötköttet är cirka en femtedel, så kött från kor har en märkbar betydelse för vår helhetsproduktion av nötkött.

ARTO HUUSKONEN & KATARIINA MANNI, NATURRESURSCENTRALEN (LUKE) | BILD: KATARIINA MANNI

I nom NaSa-projektet undersökte vi slaktegenskaperna hos slaktroppar av mjölk- och dikor. Projektet fick sitt material från kor slaktade på Snellmans slakteri i Jakobstad under tiden 1.1.2021 – 31.5.2023. Informationen bestod av slaktuppgifter från knappt 14 000 mjölkkor och knappt tusen dikor.

Mjölkorna slaktades i medeltal vid omkring fem års ålder. Medeltalet för dikornas slaktålder varierade mellan 7,1 (simmental) och 8,4 (hereford) år. Slaktvikten för holstein-kor var lite över tio kilo högre än för ayrshire-rasen. De tyngsta kropparna (398 kg) kom från charolais-kor. Ay-korna hade 24 % köttigare och 12 % fettiga-

re kroppar jämfört med hol-korna. För dikornas del placerade sig limousin- och charolais-korna i de högsta köttklasserna. Angus- och hereford-kornas kroppar innehöll mest fett.

Köttdelarnas vikt beror på slaktvikten, så utvinningen av de mängdmässigt största filéerna och stekarna fick man från limousin-, charolais- och simmental-raserna. På grund av sin höga fettklass gav angus- och hereford-kropparna störst mängd utvunnet fett i styckningen. Mellan ay- och hol-raserna såg man inga betydande skillnader i utvinningen av styckningsdelar. Störst procentuell utvinning av filéer och stekar uppmättes för limousin-, charolais- och simmental-raserna.

Projektet granskade även slaktviktens och -ålderns inverkan på kroppens kvalitet hos mjölkkor och köttutvinningen vid nedskärningen. Slaktåldern inverkade inte på dessa, men slaktvikten hade i sin tur inverkan på flera olika faktorer.

Med stigande slaktvikt ökade kropparnas köttighet och fettighet, likaså vikten på filéer och stekar. Däremot var slaktviktens inverkan på den procentuella utvinningen inte lika tydlig. En högre slaktvikt verkade minska den procentuella utvinningen av innerfilé, innerstek och rostbiff. Slaktvikten inverkade dock inte på den procentuella utvinningen av yttterfilé.

Slaktresultat och utvinning från kor av olika raser i undersökningen

Ras	AY	HOL	AB	CH	HF	LI	SI
Djurmängd, st	6 367	7 522	117	93	180	422	119
Slaktålder, år	5,3	5,0	7,3	7,7	8,4	8,1	7,1
Slaktvikt, kg	290	302	338	398	359	383	374
Köttighet, EUROP	3,1 (P+)	2,5 (P+)	5,5 (O+)	7,0 (R-)	5,2 (O)	8,4 (R)	6,6 (R-)
Fettklass, EUROP	6,6	5,9	9,4	7,6	9,7	7,2	7,3
Utvinning innerfilé, kg	4,0	4,2	4,4	6,0	4,5	5,9	5,5
Innerfiléns andel av slaktvikten, %	1,4	1,4	1,3	1,5	1,3	1,6	1,5
Utvinning ytterfilé, kg	8,5	8,4	9,6	13,2	10,2	13,8	12,1
Ytterfiléns andel av slaktvikten, %	2,9	2,8	2,9	3,3	2,9	3,6	3,3
Utvinning innerstek, kg	11,1	12,2	12,4	16,6	12,0	17,4	15,6
Innerstekens andel av slaktvikten, %	3,9	4,1	3,7	4,3	3,4	4,6	4,3
Utvinning rostbiff, kg	5,1	5,5	5,8	8,0	6,0	8,4	7,7
Rostbiffens andel av slaktvikten, %	1,8	1,8	1,8	2,1	1,7	2,2	2,1
Utvinning fett, kg	8,7	7,0	15,9	12,5	17,0	9,7	11,4
Fettets andel av slaktvikten, %	2,8	2,5	4,3	2,9	4,3	2,4	2,9

AY=ayrshire, HOL=holstein, AB=angus, CH=charolais, HF=hereford, LI=limousin, SI=simmental

Är det vettigt att förbättra kornas slaktkondition?

Inom projektet undersökte vi även möjligheten att förbättra mjölkornas slaktkvalitet genom att höja slaktkonditionen. Om man skulle lyckas höja mjölkornas slaktkondition skulle det kunna ge ekonomiska fördelar för producenten i form av bättre kvalitet på slaktkroppen och en minskning av eventuella kasseringar. På så vis får producenten ett bättre pris för kokroppen.

Testet med konditionshöjning förverkligades på sex pilotgårdar under tiden 1.4.2022–30.4.2024. Konditionshöjningen genomfördes genom att man höjde kons kraftfoderportion med två kilogram om dagen.

Konditionsutfodringen genomfördes under fyra veckor före slakt. Kor som genomgått konditionshöjning jämfördes med kor som inte fått konditionsutfodring. Enligt det material som projektet fått av pilotgårdarna ingick totalt 44 kor i testet med konditionshöjning.

Testmaterialet från konditionshöjningen blev tyvärr litet

Eftersom mängden material blev så litet har man inte kunnat göra några desto större slutsatser från konditionshöjningens inverknings eller räkna på dess lönsamhet. På basen av resultaten kan man dock konstatera att konditionshöjningen inte ökar kropparnas fettighet, vilket var något producenterna var oroliga för i början. Konditionshöjningen verkade heller inte märkbart på köttutvinningen, även om det fanns tecken på att konditionshöjningen ökade kornas köttighet för ay-rasen. Konditionshöjningen verkade inte på utvinningen från slaktkropparna vid nedskärningen.

På basen av den respons som kommit in var svårigheten att i tillräckligt hög grad kunna förutse utmönstringar ett av de största problemen med konditionshöjningen. Konditionsutfodringen upplevdes i princip enkel att genomföra, men att förutse och

förverkliga den krävde att man både minns och har tid för det. Producenterna motiverades av intresset för att testa något nytt. Utmaningen på pilotgårdarna var dock att få tiden att räcka till.

Denna artikel är producerad som en del av jord- och skogsbruksministeriets Suomalaisen naudanlihan saatavuuden turvaaminen NaSa-projektet, finansierat av Makera. I finansieringen deltar även Nautasuomi Oy, HKFoods Oy och Snellmans Köttförädling.

TACK!

Pilotgårdarna som deltog i konditionshöjningen bidrog med värdefull information till projektets och hela näringens behov i strävan efter att säkra tillgången på finländskt nötkött.

Från NaSa-projektets sida vill vi sända vårt varma tack till alla pilotgårdar som deltog i testet med konditionshöjning.